

2012 TAVASZI SZEMESZTER – KÉPZÉSI MODULOK

A képzés egyes moduljai különböző filmszakmai munkákra készítik fel a hallgatókat. Az első szemeszterben minden hallgató bevezetést kap az egyes szakterületek legalapvetőbb ismereteibe, hogy átfogó képe legyen a filmgyártás teljes folyamatáról, részterületeiről, a munkák felosztásáról. Ezt követően a hallgatók kiválasztják az érdeklődésüknek megfelelő szakterületet, melynek munkáiban a következő félévek során elmélyülhetnek, és a szakterülethez kapcsolódó gyakorlati feladatokat fejlett technikai feltételek között sajátíthatják el. Az egyes modulokon belül a specializált képzést nyújtó kurzusok egymásra épülnek. A modulok ugyanakkor bizonyos mértékig átjárhatóak, a hallgatók – igény szerint – más modulok kurzusain is részt vehetnek.

1. RENDEZŐ – FORGATÓKÖNYVÍRÓ

A filmrendezés és forgatókönyvírás egymással szorosan összefüggő művészi feladat. Fiatal, pályakezdő filmrendezők nagy valószínűséggel akkor kapják meg első filmjükre a pénzt, ha olyan forgatókönyvet mutatnak be, amely elnyeri a filmfinanszírozók tetszését, és amelyet azzal a feltétellel „adnak el”, hogy ők rendezhetik a filmet. Ez a legbiztosabb út az elsőfilmes rendezőnek.

A filmrendezőnek továbbá tudnia kell, hogy mitől működik egy jelenet, mikor van jól megírva, megszerkesztve. Tisztában kell lennie a filmforgatókönyv struktúrájával, dramaturgiai elemeivel. A szakmában elfogadott tény, hogy a rendezők a forgatókönyvírásban is aktívan részt vesznek, ezért írói vagy társírói címet és részesedést kapnak. A rendező minden esetben felelős azért, hogy a forgatókönyv jó legyen, munkájának sikere nagyban ettől függ.

Összefoglalva: a forgatókönyvíró szakma áll legközelebb a rendezéshez, ezért minden írónak értenie kell a filmkészítés teljes eszköztárához, és jól kell kommunikálnia a rendezővel. A sikeres forgatókönyvíró lehetőséget kap, vagy legalábbis kaphat valamelyik könyvének rendezői feladatára. A forgatókönyvírás és rendezés feladatát sokszor ugyanaz a személy végzi, máskor ezek egy csapatmunka egymást jól kiegészítő részei. Ezért vontuk össze ezt a két művészi feladatkört alapszinten egy modulba.

A BFA-nál a hangsúly a vizuális történetmesélés megértésén és elsajátításán van. Olyan környezetet teremtünk, amely lehetővé teszi a hallgatóknak, hogy kifejtsék ötleteiket, felhasználva fejlődő kreatív és technikai képességeiket.

a) Forgatókönyvíró

Az írást a diákok már a tanulmányuk első hetében elkezdik, hogy kifejlesszék technikájukat és kreatív ötleteiket. A forgatókönyvírás folyamatát részleteiben mutatjuk meg: az ötlettől a karakter kidolgozásán keresztül a párbeszédig. Megbeszéljük a történet szerkezetét, témáját, jellegét, a feszültségteremtés és konfliktuskialakítás fontosságát és technikáját elméleti szempontok szerint, valamint a hallgatók munkái alapján.

A forgatókönyvíró hallgatók részére a fő hangsúlyt az első évben a párbeszédre alapuló történetmondásra, továbbá az írás csapatmunkában való fejlesztésére helyezük. A közös gyakorlatokon a diákok megtanulnak karaktereket formálni és konfliktusokat rövid, fikciós formátumban elmondani.

A második évben a diákok által megírt forgatókönyvek egy részét kiválasztjuk gyártásra – ezek lesznek a vizsgafilmek. Ezek az írások ezután alapos elemzésen, fejlesztésen és újraírásra mennek keresztül, amíg készen nem állnak a megfilmesítésre. A BFA / ELTE hallgatóinak meg kell tanulniuk, hogy a filmezésnél az írás elengedhetetlen része a forgatókönyv fejlesztése, ha kell, alapos átírása vagy éppen újraírása.

A fiatal filmesek a második évben elmélyítik tudásukat a karakterek formálásában és azok világának megteremtésében, valamint továbbfejlesztik a párbeszédet és a történet struktúráját. Mindehhez hivatásos színészek segítségét is igénybe vesszük.

A klasszikus drámai szerkezet és a jelenleg sikeres műfajok megvizsgálása és elemzése mellett a forgatókönyvíró diákok rövidfilmet írnak a rendező osztály hallgatói részére, amely később része lesz saját portfóliójuknak. Magától értetődően azok a forgatókönyvíró fiatalok, akik a rendezői kurzusokon is részt vesznek, saját könyvüket rendezhetik. A második évben a diákok saját diplomamunkájukon, forgatókönyvükön dolgoznak.

b) Rendező:

A jó rendezőknek remek történetmesélőknek kell lenniük. Rendezői programunk azon az elgondoláson alapul, hogy a rendezői vízió megvalósításához gyakorlás, bátorítás, kritikai visszajelzéseken, együttműködésen, és még több gyakorláson keresztül vezet az út.

A képzést a rendezés alapismereteivel és eszköztárával kezdjük. A hallgatók a forgatókönyvet az előkészítés, gyártás és utómunka folyamataira bontva tanulmányozzák. Megtanulják a rendező elbeszélő és csoportvezető szerepét, elemzik a film összeállítását és gyártási feladatait. A diákok által a tanfolyam alatt benyújtott anyagok építő kritikájával elősegítjük, hogy fiatal filmeseink a leghatásosabban és vizuálisan a legérdekesebb módon meséljék el történetüket. A hallgatók színészekkel is dolgoznak, így a kurzus magába foglalja a jelenet színrevitelét, a szövegértelmezést, továbbá a szereplők kiválasztásának fontosságát és módjait.

Az első két szemeszterben a hallgatók megtanulják, hogyan fejlesszék filmötleteiket, majd az ezekből kiválasztottakat társaikkal megvalósítják, a forgatókönyvírástól egészen a részletes kreatív gyártásig. Minden diák rövidfilmeket készít, amelyben a színészekkel való munkát is gyakorolja.

Második évükben a hallgatók tovább bővítik tudásukat filmes és rendezői kifejező eszközökkel, valamint elkészítenek két komplex, nagyobb tudást, előkészítést és komolyabb felszereltséget igénylő filmet. Két rövidfilmes feladatukban segítségükre vannak a forgatókönyv-fejlesztő, a színészvezetésről szóló, valamint a vizuális nyelvvel és kompozícióval foglalkozó szemináriumok. A hallgatók olyan csoportokban dolgoznak, melyekben diákszinten részt vesz a filmes szakma összes képviselője, a rendezőasszisztentstől a film vágójáig.

2. KREATÍV PRODUCER – GYÁRTÁSVEZETŐ

Ez a modul a kreatív gyártási folyamatra helyezi a hangsúlyt. Úgy definiálja a kreatív producereket, mint vezetőket, akik összhangot teremtek a film művészi, szervezési és kereskedelmi oldala között.

A producer közös elképzelést alakít ki a filmről a forgatókönyvíróval és a rendezővel. Ő a motorja a forgatócsoportnak – szervezi, vezeti a közös erőfeszítéseket, és biztosítja, hogy az induló lelkesedés megmaradjon. De ő az is, aki magára vállalja az anyagi és a személyes felelősséget a közös termékért.

A kreatív producer minden feladata megköveteli a kiváló kommunikációs és meggyőző képességet, az ötleteket és a motivációt. A produceri szak arra tanítja diákjait, hogyan lehet a nemzetközi piacnak megfelelő filmet előállítani.

A filmgyártás technikai feltételei is elsajátíthatók a képzés során, ezzel segítve a programból kikerülő fiatal producereket abban, hogy megértsék a szakma teljességét, s így jobb ellenőrzésük legyen a végső eredményként elkészülő film felett.

A producer jó gyártásvezetői képességekkel és szaktudással is rendelkezik, így kontrollálja a produkciót és biztosítja, hogy „a pénz a vászonra kerüljön”. Ugyanilyen fontos az is, hogy határidőre és költségvetésen belül fejeződjön be a film. Ez kreatív és az összefüggéseket tisztán látó szervezési és pénzügyi tevékenység.

A film finanszírozásához szükséges struktúrának a létrehozása a producer egyik fő feladata. Tárgyal más producerekkel, bevonja őket munkájába – létrehozza a koprodukciós csapatot. Ehhez ismernie kell a különböző országok filmfinanszírozási követelményeit, a különböző alapítványi források kombinálhatóságát, és tudnia kell, milyen módon juthat adó- és egyéb kedvezményes pénzekhez. A nemzetközi elvárások és lehetőségek alapján a producer összehangolja a rendszert és megvalósítja a film finanszírozását.

Végül, de nem utolsósorban a producer az, aki a film forgalmazásával, marketingjével kapcsolatos döntésekben is meghatározó szerepet játszik. Sokszor az első marketinges döntés az, hogy ki játssza el a férfi vagy női főszerepet. Ez meghatározó lehet a film további sorsára nézve. Amikor a film elkészült, a producer az, aki gondoskodik arról, hogy a jövedelem valóban visszakérüljön a befektetőkhöz, a forgalmazó időben és pontosan elszámoljon és mindenki a megegyezés szerint részesüljön a film bevételéből.

3. SZÍNÉSZ

A BFA és ELTE közös elképzelése alapján a színjátszásról, az előadóművészi karrierről és az ehhez való hozzáállásról elsajátítandó tudásanyag az intenzív színjászó kurzusokon szerezhető meg. A színésztechnikai gyakorlatok kisebb részét teszik ki az oktatásnak, mivel azt szeretnénk, hogy hallgatóink – a karakterekről elegendő háttéranyagot szerevezve – jól megírt jelenetekre összpontosítsák energiájukat.

A színészek a jeleneteket az osztályon kívül próbálják, és amikor úgy érzik, hogy elkészültek a végleges produkcióikkal, behozzák ezeket a színészkurzusra és azokról értékelést kapnak. Fiatal színművészeink színjászó csoportjainkban gyakorlatias hozzáállást sajátíthatnak el. Magabiztosságot szereznek, fegyelmet tanulnak az órákon, felfedezik a bennük rejlő kreativitást, érzelmeket és képzelőerőt.

A BFA könnyen elsajátítható technikákkal képez színészdíjakokat arra, hogy sokoldalú, hihető előadást tudjanak nyújtani, olyat, ami ugyanakkor izgalmas és szórakoztató is. A színjászás tanítása mellett az oktató segít a hallgatóknak pályafutásuk irányításában. Megtanítja, hogy a megfelelő hozzáállás elengedhetetlen ahhoz, hogy boldoguljanak a szakmában, és hogy kezelni tudják a művészettel együtt járó nehézségeket.

A kurzus vezetője a diákokat valós szituációkban, élethűen, a nagy színészek által használt technikával oktatja. Manapság sok színész nem érzi szükségét a tanulásnak, számos iskola pedig csak arra összpontosít, hogy a színész megkapjon egy szerepet, vagy felkészüljön egy meghallgatásra. A BFA / ELTE ezzel szemben stabil alappillérét adja a hiteles színjászásnak, ezáltal gyakorlóteret biztosít azoknak a hallgatóknak, akik komoly előadóművészként hosszú távon szeretnének a szakmában dolgozni.

Minden előadóművész másként éli át a színészmesterséget. Ahelyett, hogy egy módszert vagy színjászási technikát emelnénk ki – mint például Stanislavski, Meisner, Adler vagy Strasberg módszere –, gyakorlatias szemléletet követünk. Színészképzésünkön több, mint 20 különböző koncepció, technika és módszer alapján folyik a tanítás, azért, hogy bármilyen alkatú, stílusú és tapasztalatú színészhallgatónk helyt tudjon állni a szakmában.

Célunk olyan előadóművészek képzése, akik hiteles és szórakoztató előadást nyújtanak a körülményektől függetlenül. Helytállnak a kevés próbával járó fáradtságos filmforgatásokon, a bőséges próbát igénylő színházi darabokban, és sikeresek a meghallgatásokon is, hiszen így kapják meg a szerepet.

4. OPERATŐR – VÁGÓ – HANGMÉRNÖK

A rendezés-forgatókönyvírás, kreatív produceri munka és a színészmesterség után negyedik modulként három, kiemelkedően fontos technikai és művészi tevékenység megismertetését és megtanítását tűztük ki célul.

Az operatőr már a film előkészítésének legelső szakaszában is kreatív partnere a rendező-írónak. A produkció során segít megteremteni a megfelelő körülményeket, és képileg fejezi ki a történetet. Hallgatóink hivatásos operatőröktől tanulják meg, hogyan hassanak érzelmileg a közönségre a film történetének vizuális interpretációjával.

Az operatőr munkájához szervesen hozzátartozik a vágó feladatköre, hiszen a képek kiválasztása, ritmusa és nem utolsósorban a leforgatott anyag kreatív montázsa mind jelentősen befolyásolja a film végső vizuális világát.

Az angol „audience” szó, amely a film közönségét jelenti, szó szerinti fordításban „hallgatóságot” jelent. A film hangi elemeinek megtervezése nagyban segíti a képet, és összhangban működik a vágással és az operatőri munkával.

A fentiek alapján döntöttünk úgy, hogy a BFA / ELTE közös gyakorlati oktatásában ezt a három technikai és egyben művészi tevékenységet alapfokon egy modulba kapcsoljuk össze.

a) Operatőr:

A képzés során a diákok elsajátítják az operatőr szakma esztétikai, technikai és szervezési sajátosságait, így sokoldalú, innovatív operatőrökké válnak. A fiatal filmesek megtanulják a digitális filmkészítés előnyeit és hátrányait, a fehéregyensúly, az expozíciós idő beállítás, a fókuszálás, a videó átfogó képesség, valamint a különféle szűrők használatát.

A hallgatók megismerik a kamerahasználat, valamint a különböző helyszínek megvilágításának fortélyait. Megtudják azt is, hogy a digitális forgatás miben különbözik a filmre történő felvételtől. Biztosítjuk számukra a filmkamerával való gyakorlatot is. Az aktív részvételre és az igényes világításra, kamerahasználatra épülő órákon bemutatjuk a filmművészet vizuális eszközeinek, látásmódjának történeti és esztétikai szempontjait is.

A diákok közül kerülnek ki a Budapest Film Academy hallgatói által rendezett és írt projektek operatőrei. A képzés a filmoperatőri gyakorlatok teljesítésével zárul, melyet a hallgató egy oktató segítségével végez el. A diákok munkáját kritikusan értékeljük, hangsúlyt helyezve az egyéni, illetve a stábbal való munkára.

b) Vágó:

A vágás művészet és rendkívül fontos része a történetmesélésnek. A film előkészítése és forgatása során elvégzett munkafolyamatok eredményét a vágó rendszerezi és kreatívan összeállítja. A vágás a történet elmesélésének és végső alakításának fontos része.

A tanmenet vágással foglalkozó órái nem csupán a vágás művészi és esztétikai szempontjait mutatják be, de ezek során a szakma gyakorlati oldalát is megismerik a diákok. Mindez alaposan átgondolt struktúra szerint, a vágást oktató tanár irányítása alatt történik. A tanfolyam a technikai alapoktól kezdve a kívánt hatás eléréséhez szükséges megközelítésig mindent magába foglal.

c) Hangmérnök:

A film hangvilágának létrehozása a hangmérnök feladata. A hallgatók megismerik a különböző hangfelvételi technikák alapelemeit a hasznoshangtól az utószinkronizálásig.

Elméleti és irányított gyakorlati órák során bemutatjuk a hangfelvétel mesterségét. Ismertetjük és diákképeken gyakorlatban alkalmazzuk a hangutómunkát, a zörejeket és effektusokat, valamint bemutatjuk ezeknek a történet hatékony elmeséléséhez való viszonyát. A kurzus része még a zörejszinkron és zenehasználat. Végül pedig a hangutómunka legátfogóbb része: a hangkeverés.

2012 TAVASZI SZEMESZTER KURZUSAI

• FORGATÓKÖNYVÍRÓ – RENDEZŐ I:

○ A forgatókönyvírás alapjai

Bevezető workshopunk első részében a diákok rövid fikciós forgatókönyvet írnak (lehet eredeti vagy adaptált), és megtanulják az írói munka alapjait.

A kurzus második részében a hallgatók felfedezik a mozifilm-írás munkafolyamatát, az induló ötlettől az utolsó simításokig, hangsúlyt helyezve a szerkezetre, a témára, feszültségre, konfliktusokra, a karakterek megrajzolására, párbeszédre, képi megjelenítésre, és annak a fontosságára, hogy a dolgokat ne elmeséljük, hanem megmutassuk. Diákjaink nemcsak a játékfilmes és televíziós forgatókönyvírás nemzetközileg elismert alapjait sajátítják el az előadásokon, de alapszinten azt is, hogyan fejleszthetik ki filmötletüket a szinopszison és filmnovellán át a kész forgatókönyvig.

A kurzus célja nem csupán az alapvető írói készségek gondozása, hanem az írásnak, mint folyamatnak megértése és közös értékelése is. A kurzus aktív részvételt követel meg a hallgatóktól, akik tanácsaikkal segítik társaik munkáját, és a saját alkotásaikra vonatkozó megjegyzések megfontolásával is fejlődnek.

Gyakorlat: Az oktatás első időszakában fiatal íróinknak az oktatókkal és diáktársaikkal közösen végzett kreatív műhelymunka keretében, az elmélettel párhuzamosan kell egy 2-4 perc hosszúságú rövidfilm forgatókönyvét kifejlesztetniük. A beadott forgatókönyvek közül a legjobbakat a szemeszter második felében megfilmesítjük. Ezt megelőzően a workshopok alatt az alkotásokat felolvassuk és elemezzük hivatásos forgatókönyvíró tanárunk segítségével. A diákok az oktató megjegyzései és építő kritikája alapján tovább javíthatják forgatókönyvüket. Lehetőségük nyílik arra is, hogy megtapasztalják, az írott szó hogyan elevenedik meg, és betekintést nyernek a megírt anyag színészi értelmezésébe is. Arra bátorítjuk hallgatóinkat, hogy a rövidfilm-forgatókönyvnél többet készítsenek; írjanak előzetest, vázlatot vagy filmnovellát mozifilmes tervükhöz. Ezeket a munkákat felhasználjuk arra, hogy megvitassuk a forgatókönyvírás dramaturgiai szempontjait.

○ A rövidfilm rendezése

A kurzus második felében a rendező oktató segítségével a diákok elsajátítják, hogyan lehet a leghatékonyabban, képi eszközök felhasználásával elmesélni 2-4 perces történetüket. (Forgatókönyvíró hallgatóink rövidfilmes alkotásaikkal járulnak hozzá a munkához, és a stáb tagjaként is dolgoznak, hogy ezzel is bővítsék forgatási tapasztalataikat, és jobban megértsék a produkciós megvalósítás menetét.) Megbeszéljük a lencse és képkivágás megválasztását, a kompozíciót, a képen feltűnő szereplők és a kamera mozgását. Nagy hangsúlyt helyezünk a kamera narratív szerepére, mint egységes, magával ragadó, képi elbeszélést megjelenítő eszközre. Technikai műhelyünkben a kamerakezelés, világítás, hang és vágás gyakorlati oktatása mellett a rendezés metodikáját is bemutatjuk.

A fiatal rendezők színész szakos hallgatóinkkal együtt dolgoznak, a kurzus így magában foglalja a szereplők gondos kiválasztását, jeleneten belüli mozgását és a szövegelemzést is.

Gyakorlat: A diákok az előkészítés minden folyamatát elvégzik, majd digitális technikával leforgatják és megvágják 2-4 perces rövidfilmjüket. Forgatócsoportot alakítanak és kiosztják maguk között a szakmai munkaköröket. Ezáltal minden hallgató a sajátján kívül néhány másik produkció munkálataihoz is hozzájárul, és sokoldalú tapasztalatot szerez. A gyakorlaton keresztül mindannyian megismerik a filmkészítés alapszabályait és a különböző vizuális történetbeszélő elemeket. A forgatás végeztével a musztert levetítjük az órán, és az oktató a diákokkal közösen, építő jellegű kritikával megbeszéli a felvett anyagot. Ez a visszajelzés értékesnek bizonyul majd annak eldöntésekor, hogy mi kerüljön be a film végső vágott verziójába.

- **KREATÍV PRODUCER – GYÁRTÁSVEZETŐ I:**

- **A kreatív producer feladatai**

A kurzus célja, hogy alapszintű, mégis átfogó képet adjon a nemzetközi filmfinanszírozásról, a koprodukciónak készítéséről, a helyi és vissza nem térítendő pályázati forrásokról, valamint a különböző adókedvezmények igénybevételének lehetőségeiről. Külön figyelmet fordítunk a független filmkészítés jogi és üzleti szempontjaira, beleértve a forgalmazási és opciós megállapodásokat, a szerzői jogot, a szerződéseket és a más jogviszonyokra vonatkozó alapismereteket. Megvizsgáljuk, hogy a különböző megállapodási formák hogyan befolyásolják magát a filmet. Ezen felül megtanítjuk, hogyan kell egy történetet röviden összefoglalni és prezentálni. Végül bemutatjuk a független filmkészítés során alkalmazott sikeres finanszírozási, marketing és forgalmazási stratégiákat, valamint azt, hogy az elkészült filmet hogyan lehet eljuttatni a nemzetközi filmpiacokra és fesztiválokra.

- **A rövidfilm előkészítése, gyártása, utómunkája**

A hallgatók elsajátítják, hogy a gyártásvezető és a producer miként segíti a filmrendezőt abban, hogy vászonra tudja vinni vízióját, ugyanakkor hogyan tartja ellenőrzése alatt a film gyártását. Idetartozik még a problémák és félreértések megelőzése, illetve megoldása, a kreatív együttműködés, az ütemterv és költségvetés betartása.

Gyakorlat: A diákok egy mozifilm forgatókönyvét esettanulmányként használva, a produkciós jegyzet kiválasztott részeiből, valamint a forgatási kéziratból dolgoznak. Továbbá saját rövid forgatókönyvüket gyártási elemeire bontják, elkészítik a forgatási ütemtervet és a napi munkaterveket. Megtanulják a reális költségvetés elkészítésének koncepcióját és gyakorlatát is. Mindezzel fejlesztik a gyártás előkészítéséhez szükséges szaktudásukat.

- **SZÍNÉSZ I: A színész felkészül**

A kurzus témája az intenzív jelenettanulmányozás könnyen elsajátítható technikákkal, a karakter hihető és teljes egészében való bemutatása, izgalmas és szórakoztató előadás keretén belül. Az órák során sikeres filmforgatókönyvek drámai jeleneteit dolgozzuk fel. A párbeszédet és a jelenet dramaturgiáját elemezzük; a drámai konfliktus építését tanulmányozzuk; megvitatjuk a karakterek célját és igényét; elemezzük kapcsolataikat; a jeleneteket alkotó elemekre bontjuk. Diákjaink megtanulják, hogyan lehet teljes mértékben azonosulni a szereppel, elmélyülni a karakter világában, érzelmeiben.

Színész hallgatóinkat megtanítjuk valós személy megjelenítésére valódi helyzetben. A színészi munka kiteljesedéséhez a jeleneteket ütemekre bontva építjük fel. Arra összpontosítunk, hogy a diákok a filmkészítés folyamatát a színész szemszögéből éljék át.

Ezen felül az osztály a színészek kamera előtti mozgásának, a jelenet színrevitelének alapvető technikáival foglalkozik, melynek során a gyakorlati és esztétikai kérdések állnak majd a középpontban. A hallgatók egyedül és csapatban is dolgoznak, így fejlesztve ki a megoldásokat a kapott dramaturgiai és gyakorlati problémákra.

Gyakorlat: A rendező-színész kapcsolattal, a háttéranyag-kutatással, és a szereplőválogatás folyamatával foglalkozunk. Arra biztatjuk a forgatókönyvíró-rendező osztályba járó hallgatóinkat, hogy 2-4 perces rövidfilmjeikben diákszínészeinkkel dolgozzanak. Ez azonban a saját döntésük. A természetes verseny itt is része a színészhallgató életének: az író-rendező hallgatók által megtartott válogatásra kell menniük. A színésztanár segíti őket a meghallgatásra és a szerepre való felkészülésben. Diákjaink így megtanulják a szerep megszerzésének fortélyait, valamint a forgatáson történő munkát. Amikor megkapták a munkát, az oktatójukból színészinstruktor lesz, aki segíti őket a lehető legjobb teljesítmény elérésében.

- **OPERATŐR – HANGMÉRNÖK – VÁGÓ I: Operatőri, hangmérnöki, vágási alapismeretek**

Legyen a diák által választott szakma a rendezés, a produceri vagy írói munka, az operatőrrel, hangmérnökkel és vágóval való kommunikációja sokkal gazdagabb, pontosabb és hatékonyabb lesz, ha ismerősek számára a feladataik, és volt már személyes gyakorlati tapasztalata a felszerelésekkel és technikákkal. Ezért ennek a kurzusnak a célja az, hogy a diákok megtanulják a kamera kezelésének, a világításnak, hangfelvételnek/hangutómunkának és a vágásnak az alapjait. A technikai kurzusok elméleti felvezetéssel kezdődnek, és gyakorlattal végződnek. A kurzusok vége felé a diákok képesek lesznek jeleneteket forgatni, hangot rögzíteni, és vágni, azaz saját projektjeiket kivitelezni.

- **Operatőr**

Bemutatjuk a kamerakezelés és a világítás művészi és technikai mesterségét, valamint kezdő szinten megtanítjuk a felszerelés használatát és a szaknyelvet. A négy fő munkakört fedjük le: operatőr, fővilágosító, kamera operátor, kamera első asszisztens. Az operatőri órák alatt a hallgatók alapszinten megtanulják a különböző kamerák használatát és a helyszínek megvilágításának sajátosságait. A diákok digitális kamerákkal dolgoznak, hogy megértsék a fény természetét, a kompozíciót és a filmkészítés mechanikáját. A 35 mm-es kamera segítségével a színes filmezést is kipróbálhatják, hogy később a legjobb megoldást tudják majd választani.

Gyakorlat: Stúdióban és különböző helyszíneken emutatjuk be a filmre és digitális médiumra történő forgatás eltéréseit és technikai különbözőségét. Ezekon az interaktív órákon foglalkozunk az operatőri szakma művészeti és elméleti megközelítésével is. Hallgatóink operatőrként dolgoznak az akadémián tanuló diákok által írt és rendezett rövidfilmekben. Az órák keretén belül a diákok meglátogatnak egy filmes felszereléseket kölcsönző céget és egy utómunka stúdiót.

- **Hangmérnök**

A tematika része, hogy diákjainkat bevezessük a filmes és televíziós hangrögzítés elméletébe és oktató által vezetett gyakorlatába. Az alapkursusokon megírt kisfilmek hangjának felvétele, hangvágása, hangeffektusokkal való ellátása, utó- és zörejszinkronja, zenei aláfestése a hangmérnök hallgatók feladata lesz. A hangkeverés alapjai is részét képezik ennek a bevezető kurzusnak. Továbbá filmrészleteket vetítünk a hatásos hangutómunkák bemutatására. (Ez egyébként nemcsak a hangmérnök, de a rendező feladata is.)

Gyakorlat: Az órákon alapszintű filmfelvételi hangtechnikát tanítunk, hanggal kombinált felvételi és vágói gyakorlati feladatokat oldunk meg, továbbá felkeresünk egy hangutómunkával foglalkozó céget, és megtekintjük egy jelenet hangkeverését.

- **Vágó**

Célunk, hogy minden a programban résztvevő hallgatóval megértessük a vágás művészetének értékét, és azt, hogy milyen fontos a többi részleggel és technikussal történő kommunikáció a produkciós folyamat során ahhoz, hogy a lehető legjobb anyagot kapjuk a vágáshoz. A filmvágói órákon a klasszikus és kortárs filmekből kiválasztott jelenetek bemutatásán keresztül kiemeljük, hogyan járul hozzá a vágás a gazdag, következetes filmes nyelv kialakításához.

A kurzus a hallgatók számára alapszintű elméleti és gyakorlati ismereteket nyújt a film vágásáról. Miután a különböző beállításokból felvett anyag és ennek megvágása kapcsolódik egymáshoz, ezért fontos meghatározni azokat az alapbeállításokat, amelyek egy jelenet képi megszerkesztéséhez feltétlenül szükségesek. Épp ezért megvizsgáljuk a jelenetek megtervezését a különböző filmműfajokban, beszélünk a forgatási stratégiákról, és alapszinten végigkövetjük az utómunka folyamatát. Az előadások anyagát képezi továbbá a 180°-os tengely alkalmazási és átugrási

lehetősége, a nézés- és mozgásirány meghatározása, mivel ezek szorosan összefüggnek a vágással. Az előadásokon elemzett részletek elsődlegesen a párbeszédjelenetekre koncentrálnak, de magukba foglalják az akciójelenet-sorokat is.

A kurzus folyamán megtanítjuk a vágás technikai alapjait és a kívánt hatás elérésének eszközeit. Hangsúlyt fektetünk a vágás mesterségének művészi és esztétikai oldalára is.

Gyakorlat: Megadott idő- és technikai szerkezet szerint megtörténik a hallgatók által rendezett 2-4 perces rövidfilmek vágása. A diákok saját kisfilmjüket is vághatják, valamint egyidejűleg részt vehetnek más hallgatók filmjeinek utómunkálataiban is. A diákok filmek vágói munkáján keresztül a hagyományos és a megszokottól eltérő vágási és hangkeverési technikák használatára összpontosítunk, hogy ezáltal minél hatékonyabban kommunikáljunk a nézővel és meséljük el a történetet.

- **A FILMNYELV ELEMZÉSE A FILMKÉSZÍTŐ SZEMPONTJÁBÓL**

Drámai szerkezet, a rendező eszköztára, színészi eszközök, filmritmus

Minden filmkészítő számára létfontosságú a történet struktúrájának, a dramaturgiai alapelveknek, valamint a technikai és művészi döntések háttérének megértése.

Szemináriumi megbeszélések keretében az osztály megvizsgálja a mozifilmek szerteágazó művészeti stílusát, sikeres filmeket tekint meg, és azok forgatókönyvét elemzi. Alapjaiban átbeszéljük a forgatókönyv cselekményét, karaktereit, párbeszédeit, képeit és témáit, prezentáljuk az ezekkel kapcsolatos narratív technikákat és az elbeszélő stílusok széles palettáját. A hallgatók megtanulják, hogyan kell átadni a vásznon keresztül az alapvető információkat, hogyan kommunikáljanak vizuális elemeken keresztül, hogyan fokozzák a drámai hatást ok-okozattal, és hogy mi tesz egy karaktert hitelessé és összetetté.

Az elemzés órákon a forgatókönyvírás és rendezés fő aspektusait tanítjuk. A sok különböző elem között példákat mutatunk a kamera- és színészmozgatásra a képsíkon belül ("mise-en-scene"), és megmagyarázzuk, hogy a kamera és a kép tárgyának vizuális kapcsolata hogyan képes feszültséget kelteni.

A filmművészet mesterműveinek vetítése után megbeszéljük azt is, hogy a szereplők kiválasztása és a színészek hihető, ugyanakkor egyedi és vakmerő előadói döntései hogyan befolyásolják drámai szempontból a film erejét. Kitérünk az előadóművészi kreatív kockázatokra, az egyedi, hiteles, merész és intelligens színészi eszközök alkalmazására.

A diákok megismerik azt is, hogy az operatőr miként segíti a rendező elképzeléseit, és hogyan meséli el a történetet képek felhasználásával, párbeszéd nélkül. Konkrét példákon keresztül bemutatjuk a különböző operatőri stílusokat és feladatokat.

A vetítéssorozat során megtárgyaljuk, hogyan irányítja a producer a projekt kimenetelét, és a forgatócsoport miként dolgozik együtt a rendezői elképzelés megvalósításában.

A film ritmuselemzésénél a hallgatók a különböző drámai szerkezetekhez illeszkedő vágási technikákról tanulnak. Elsajátíthatják a drámai vágás, a párhuzamos esemény, az akciójelenetek és az izgalom növelését segítő vágás rejtjelmeit. A hang és a zene elemzésekor ezek drámai erejére, történetmesélő, karakterformáló szerepére koncentrálnak.

Az órákra időnként vendégművészeket hívunk, akik segítenek a film, mint különleges művészet megismerésében, és mesélnek a filmkészítők közötti sajátos kulturális és szakmai együttműködésről is. A hallgatók a félév befejeztével képesek lesznek elemezni bármilyen filmet, megérteni a mögötte álló technikát, és mindezt a tudást saját filmkészítői szakmájukban kamatoztatják majd.